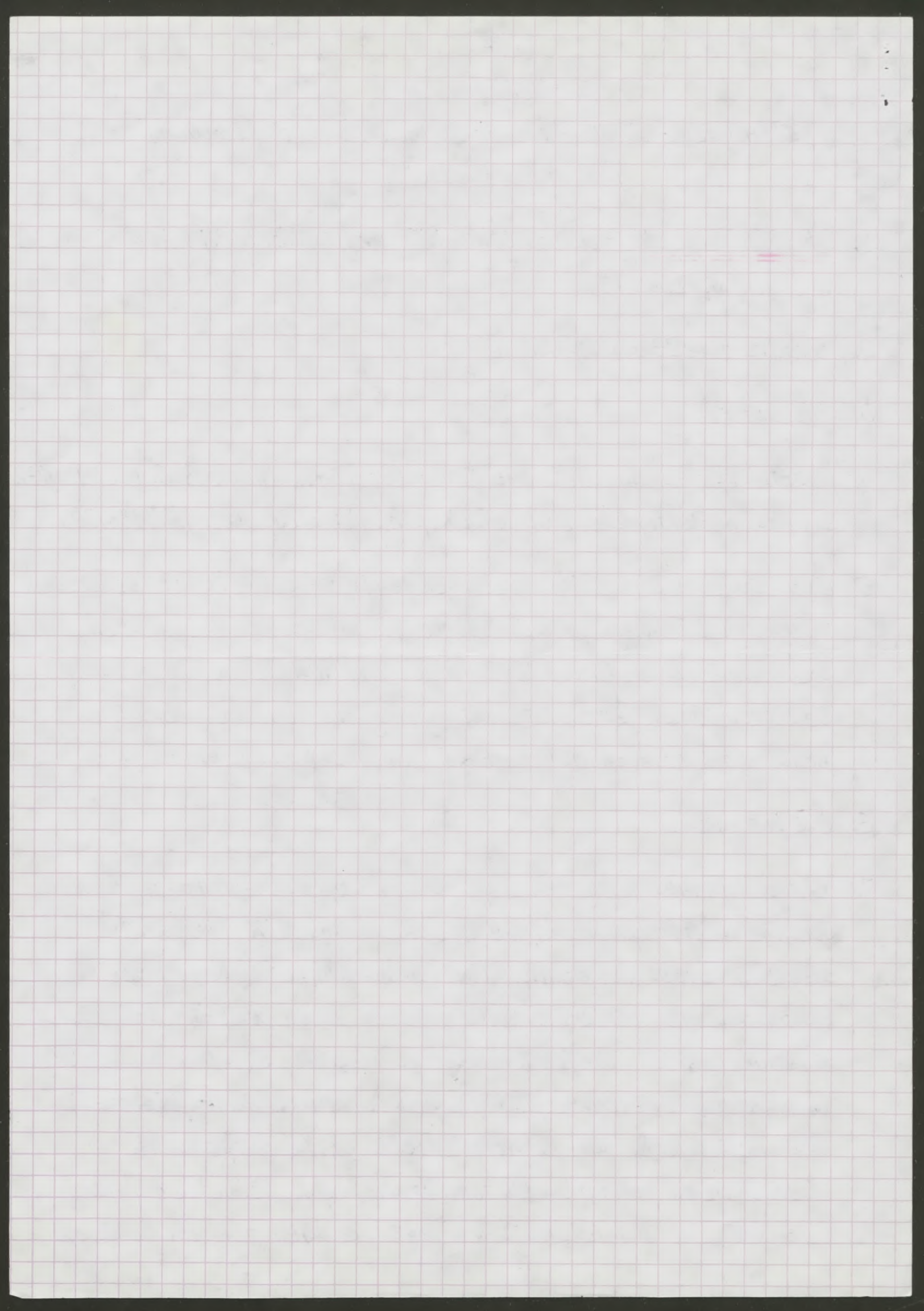

ANKIETA

„Słownika Polscy Walczącej na Kresach Północno-Wschodnich
II Rzeczypospolitej”

1. DRAGUN WACŁAW; ojciec KONSTANTY; matka ALEKSANDRA zd. SZENDZIL
pseudonim „FLOREK”
2. 5 marzec 1923 rok w Wilnie
3. Nie dotyczy
4. Robotnicze; Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Szymona Konarskiego w Wilnie 1931/37r.
Gimnazjum Elektryczne w Wilnie (ul. Kopanica) w roku szkolnym 1938/39r.
5. Ukończenie w/w Gimnazjum w czerwcu 1941r. (w czasie okupacji sowieckiej)
w języku wykładowym polskim. W czerwcu 1941r. po zajęciu m. Wilna
przez Niemców, do lutego 1942r. pracuję przymusowo jako elektryk
Od lutego 1942r. jestem zatrudniony przymusowo w niemieckich
warsztatach samochodowych (HKP) jako monter samochodowy.
6. Nie posiadam.
7. W styczniu 1944r. zostałem zaprzysiężony w siatce Konspiracyjnej Armii
Krajowej podporządkowanej Dzielnicy Kalwaryjskiej „A”. Przeszedłem
szkolenie zasadnicze działalności konspiracyjnej w opozycji przeciwko
okupantowi niemieckiemu. Nauka z bronią długą, krótką, automatyczną
konstrukcją broni i użyciem w walce z wrogiem. Szkolenie prowadzili
instruktorzy z konspiracji. W programie nauczania (~~wykładowo~~)
wykładano o strukturach Wojska Polskiego i o aktualnych
wydarzeniach politycznych toczącej się wojny. Tajne zebrania
odbywały się w ustalonych i w wyznaczonych pomieszczeniach

d.c 7

w różnych punktach miasta. Wykonywałem zlecenie rozkazami zadania wywiadowcze, obserwację wojsk nieprzyjaciela ich ubrojenie oznakowanie pojazdów i t.p. Szczególną obserwacją i zbieraniem ważnych informacji objęliśmy żołnierzy litewskich batalionów gen. Plechavičiusa, przygotowywanych i szkolonych do likwidacji leśnej partyzantki AK. Z wykonywanych zadań składałem meldunki przełożonym. Wykonywałem również funkcje łącznikowe między siatką konspiracyjną a partyzantką AK. Z siatki konspiracyjnej przydzielony zostałem na czasowo przebie jako żołnierz szeregowy p.s. „FLOREK” do 1 Brygady Wileńskiej Armii Krajowej, dowódcą której był por. „JURAND” Czesław Grombierski. Brałem udział w niżej opisanych walkach 1 Brygady AK i w walkach o wyzwolenie Wilna z pod niemieckiej okupacji. w akcji „Burza”

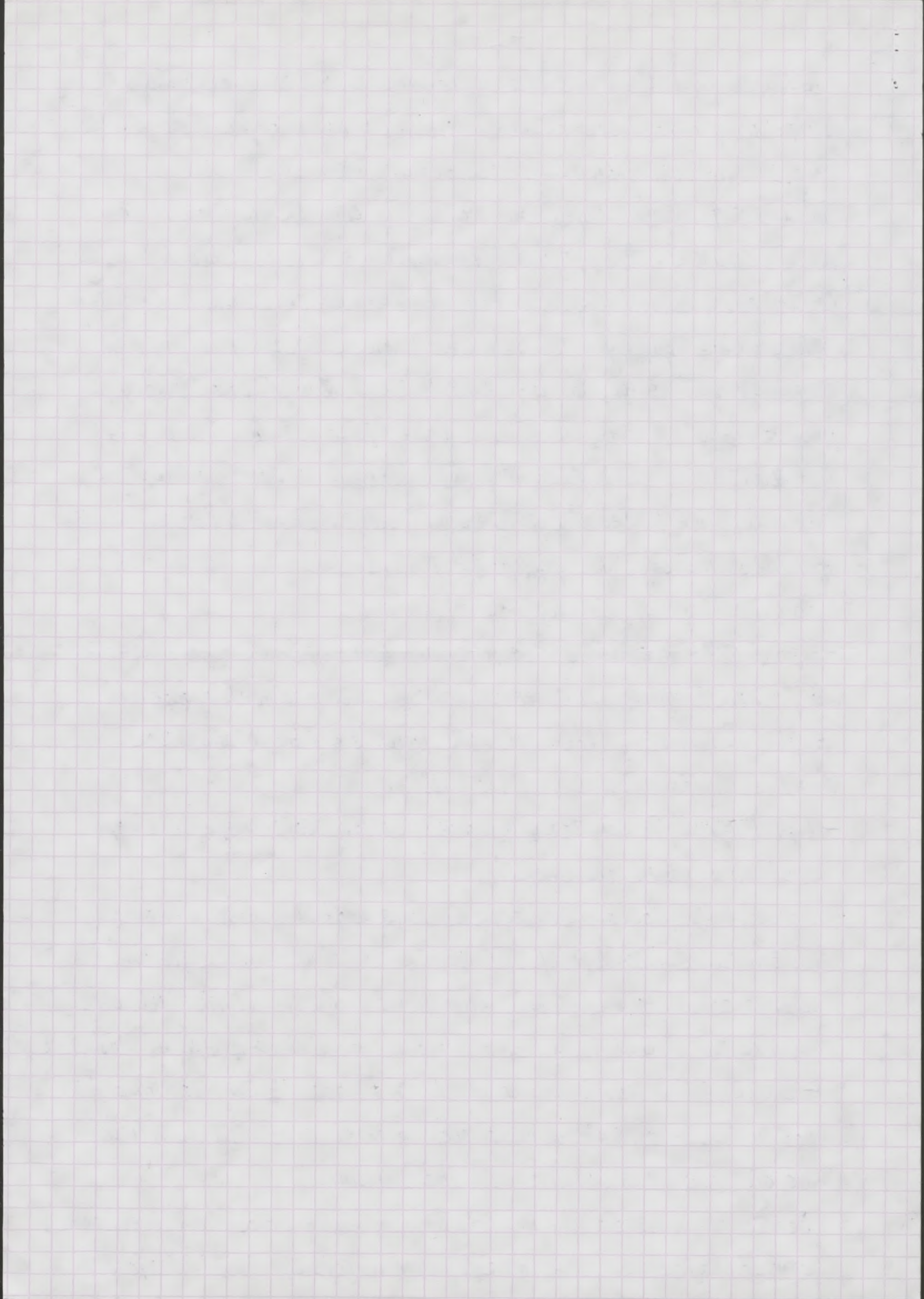
- lipiec 1944 r. niszczenie sieci telekomunikacyjnej i robienie zakratów na Trakcie Batorego. skuteczne ostrzelanie niemieckiej kolumny pancerno-motorowej, która chciała przebiec się do Michałiszek. Po walce nieprzyjaciel wycofał się.

- lipiec 1944 r. Po samość wysadzenie toru kolejowego. w akcji zdobyto bunkier niemiecki.

- lipiec 1944 r. walka z niemiecką ochroną w obronie mostu i przeprawy na Żejmianie w Drużylach. Po walce, która trwała kilka godzin zdobyto tabor niemiecki, broń maszynową i amunicję. kilęto jeńców. Most został wykorzystany do przeprawy przez oddziały Armii Radzieckiej

- lipiec 1944 r. walki 1 Brygady AK w składzie 2 Zgrupowania AK pod Mejszagotą. Osioma natarcia wojsk radzieckich na Wilno. Współdziałanie z dowództwem radzieckim.

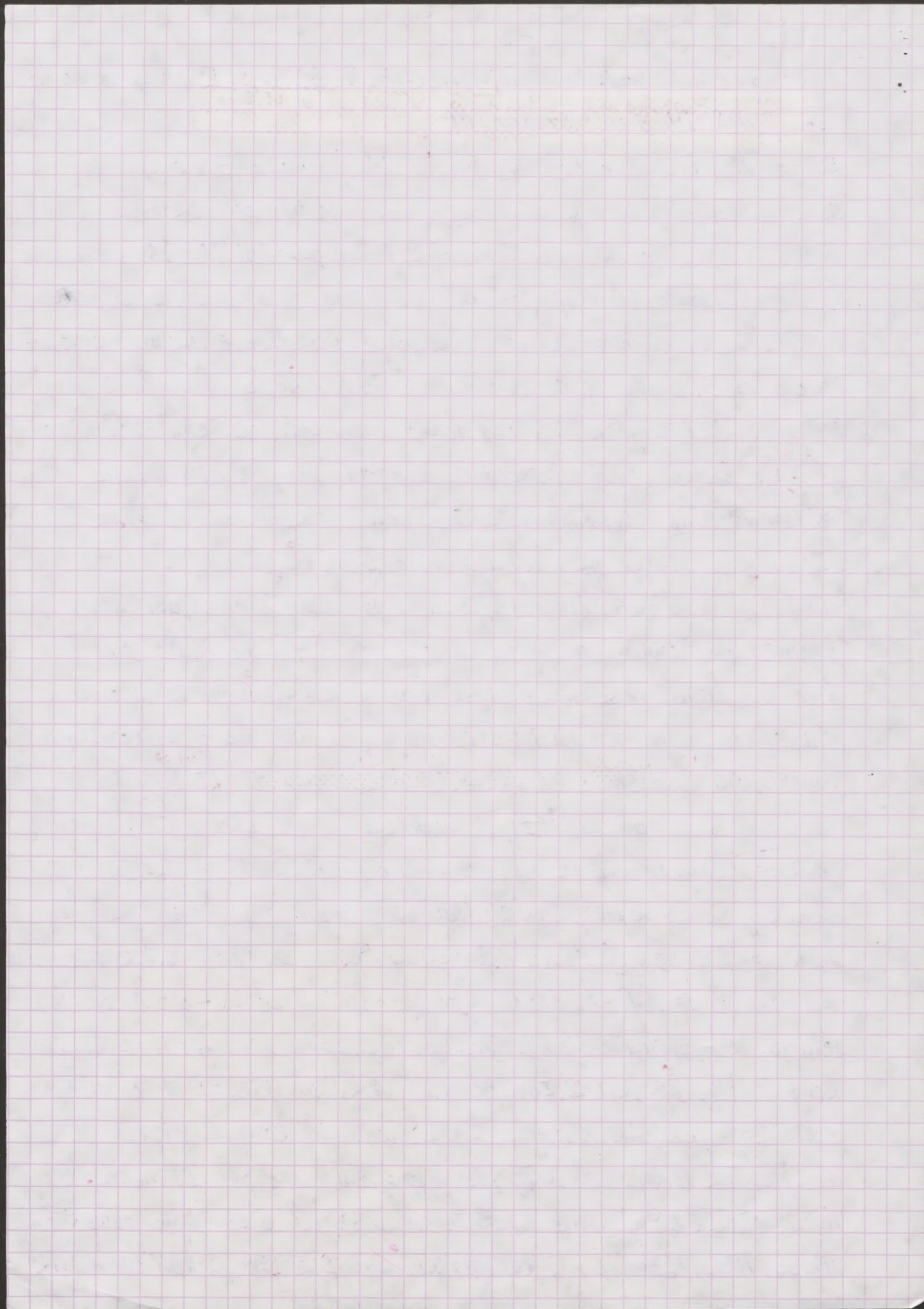
Dowództwo 1 Brygady AK wydało nam „Zaswiadczenia Tymczasowe” stwierdzające, że jesteśmy żołnierzami Polskiej Armii Krajowej

d.c. 7

z pieczętką AK i podpisami mjr. WFGIF/NFLA" w... ? Zgrupowania AK
Kompania szturmowa w walce o Wilno
i p.

Było to 12 lipca rano Dowódca por. ^{jurand} JURAND" wysyła 3. Kompanię szturmową - w której uczestniczę - do Wilna pod dowództwem swego zastępcy ppr. Romana Korab-Zebryka p.s. KORAB". Samochodami ciężarowymi dotarliśmy po południu do Wilna, po drodze kilkakrotnie ostrzelani i bombardowani przez samoloty niemieckie. Rano następnego dnia 3. kompania szturmowa w składzie oddziałów AK Dzielnicę Kiełcarskiej, A" pod dowództwem kpt. Bolesława Zagórnego p.s. ^{jan} JAN" bierze udział w szturmie na ostatnie pozycje niemieckie na lewobrzeżnej części miasta. Kompania szturmowa nacierała ulicami, Hileńską, Małą Pohulanką do Góry Bużałowej. Likwidujemy kolejne gniazda oporu Niemców m.in. w Śmachu Gimnazjum Zygmunta Augusta i w Domu Akademickim na Górze Bużałowej. Następnie bierzemy udział w szturmie wojsk radzieckich na Śmach Anatomii Wileńskiego Uniwersytetu im. Stefana Batorego, jako silnie ufortyfikowany punkt oporu Niemców na Zakrecie. Z rozkazu d-cy ppor. ^{Korabe} KORABA" zdobyliśmy broń i amunicję z tych walk (zotwierze, szturmówki) przenosimy na lewą dzielnicę miasta, mianowicie na Antokol ukrywając ją w okolicy Rokok Sapiieżyńskich. Zdobycie broń i amunicję szykujemy na uzupełnienie uzbrojenia 1. Brygady AK, do dalszych walk z niemieckim okupantem. W tym czasie 1. Brygada Wileńska AK - bez 3. kompanii szturmowej - dotarła do wsi Kranezyny pod Wilnem, w drodze na koncentrację Brygad ^{II} Zgrupowania AK. Tam 13 lipca 1944 r. około 1. Brygady AK zostało z menażką zaatakowane przez uchodźców z Wilna oddziały piechoty niemieckiej gen. Stahela. Wygrała się bitwa z wielokrotnie silniejszymi doborowymi oddziałami wroga. W walce tej zginął bohaterstwo Dowódca 1. Brygady Wileńskiej AK

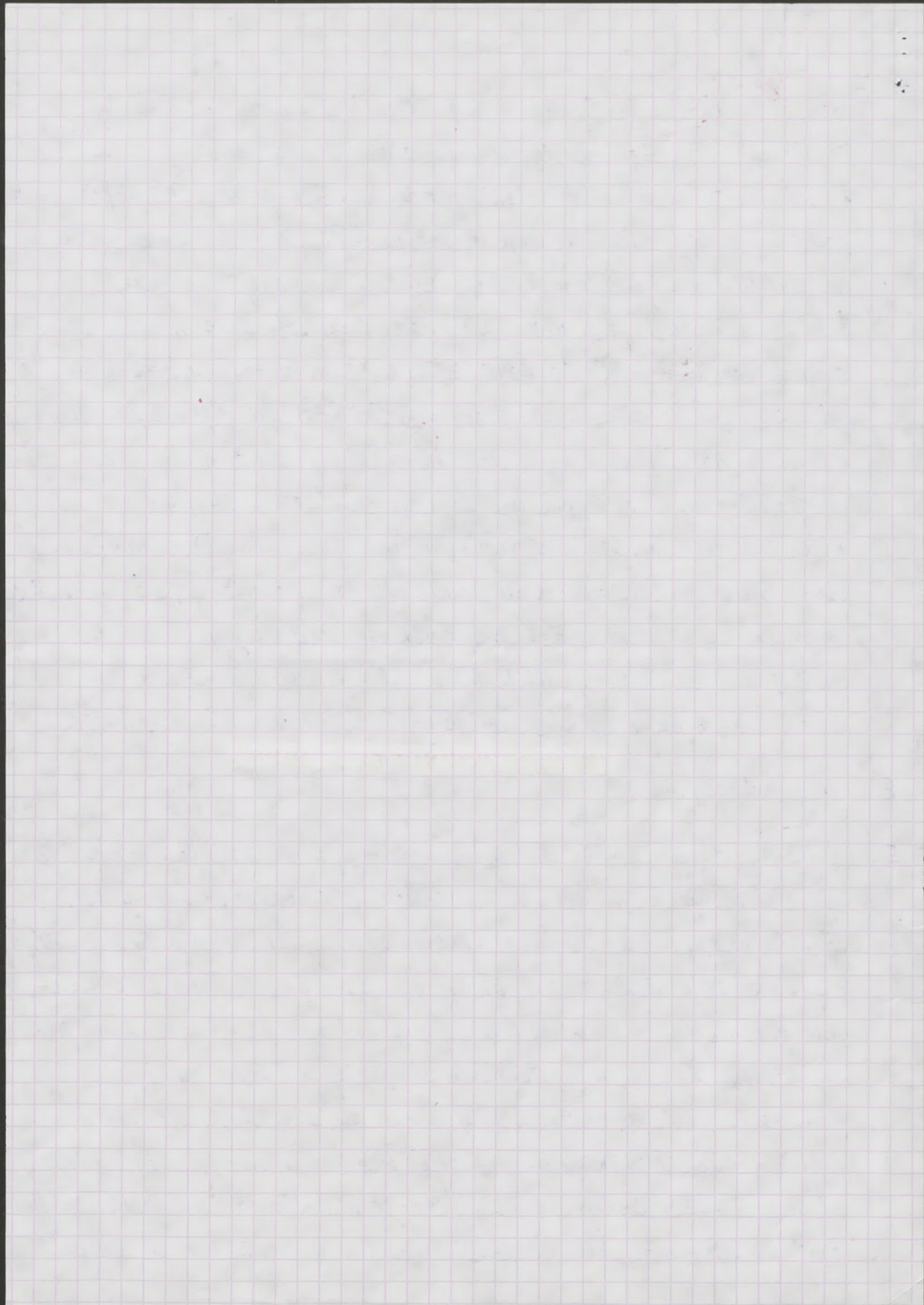

a.c. 7
por. ^{Juranda} "JURAND" - Czesław Grombiewski, Szef 1. Brygady Wileńskiej AK
st. sierżant ^{Strug} "STRUG" - Maurycy Palenka (ojciec Mieczysława Palenki p.s. ^{SS pa} SEP)
i kilkunastu partyzantów z 1. Brygady AK. Główne siły 2. Zgrupowania AK
podjęły walkę w całym rejonie Kraczeun - Płucienmizek z wycofującymi
się z Hilwa oddziałami niemieckimi. [Wiadomości o tej tragicznej
bitwie pod Kraczeunami dotarła do nas jeszcze tego dnia. W następstwie
śmierci por. ^{Juranda} "JURANDA", dowódcy 2. Zgrupowania AK mjr. "WĘGIELNY"
miałowa ppr. Romane Korab - Żebryka p.s. ^{KORAB} dowódcy 1. Brygady
Wileńskiej AK. Dalszy ciąg historii Wileńskiej Armii Krajowej to
niespodziewane i podstępne aresztowanie ^{dowódcy} ~~Dowódcy~~ Okręgu
Wileńsko - Nowogródzkiego Armii Krajowej przez NKWD. Dnia 17 lipca
1944r. władze NKWD rozbrajały oddziały Armii Krajowej, a żołnierzy AK
internowano w Miedwikach Królewskich, skąd wywieziono ich
do Jagru w Łatudze w ZSRR. Mnie jak i wielu innym AKowcom
udało się zbiec i uniknąć aresztowania. Ukrywałem się w Hilwie

KONIEC

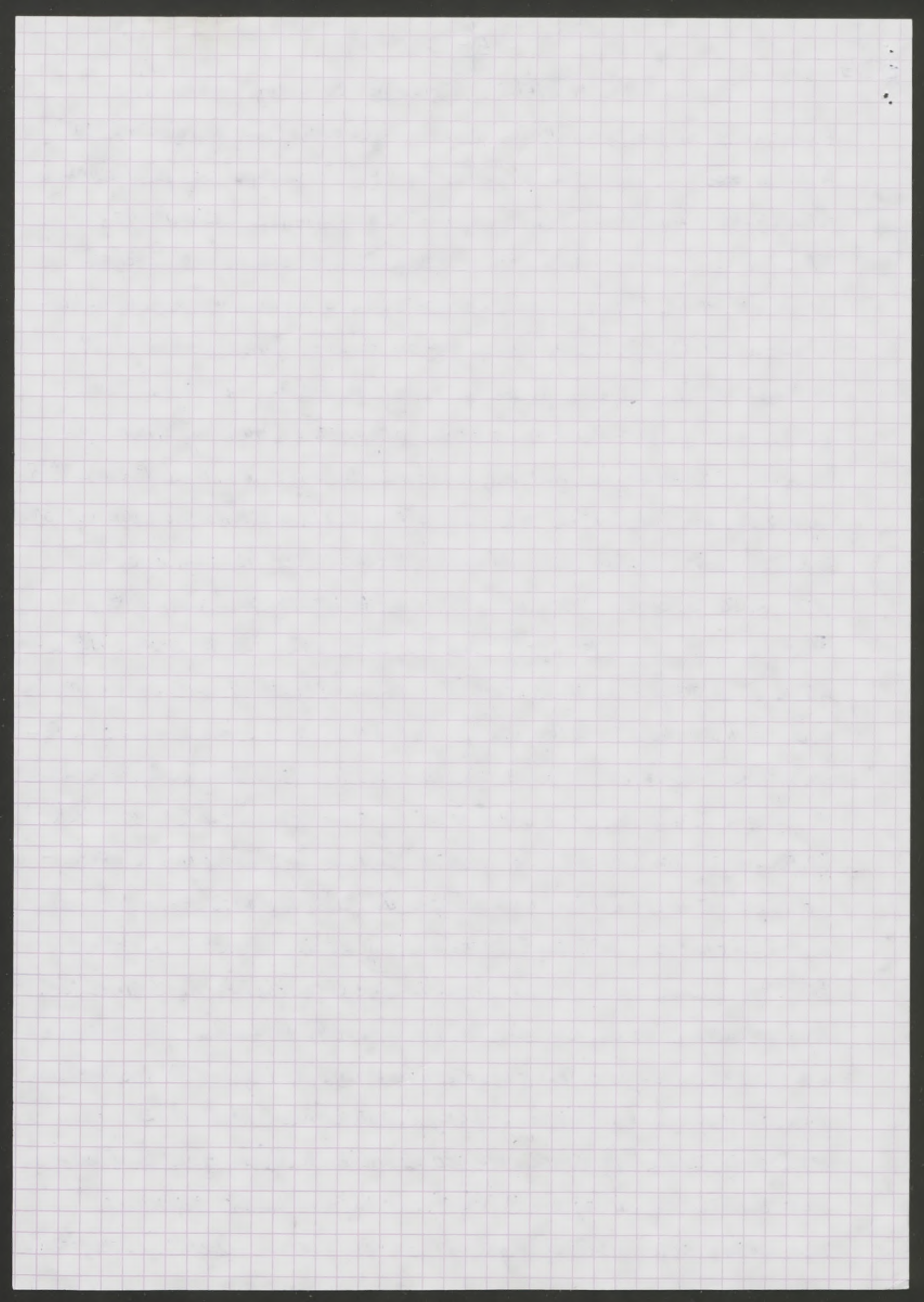
8. Nie dotyczy.

9. Dnia 5 listopada 1944r. zostałem aresztowany przez NKGB i osadzony
w więzieniu przy ul. Ofiarnej w Hilwie. Oskarżenie - przynależność do AK.
Po kilku przesłuchaniach nieoczekiwanie zwolniono mnie 30 listopada 1944r.
W domu zachorowałem na ostre zapalenie jelit. 30 grudnia 1944r. po sze-
-gółowej reżimacji całego miesiąca, ponownie zostałem aresztowany przez NKGB
znowu osadzony w więzieniu na ul. Ofiarnej w Hilwie. Następnie
przeznaczono mnie do Centralnego więzienia na Łukiszkach w Hilwie.
Byłem nieludsko traktowany w czasie - przeważnie nocnych - przesłuchań.
śledczych NKGB. Oskarżony z art. 58-1a K.K. RFSRR (Zdrada ojczyzny)
o działalności „w polskim nacjonalistycznym podziemiu kontrewolucyjnym”

d.c.9

czyli w Polskiej Armii Krajowej. W brudzie „zawszemi” głodni, bez oświetlenia, ciągle szykanowani przez więziennych funkcjonariuszy NKWD więziona ~~mieli~~ mieli do maja 1945r., następnie zaindokolano nas do wagonów towarowych i wywieziono do łagru nr. 0321 w Jaiszance w Saratorze. Skrajne wyczerpanie w transporcie spowodowało śmierć kilkunastu więźniów. W tym łagrze połączone nas z grupą więźniów Polaków wywiezionych z Kiliua jeszcze w marcu 1945r. W sumie było nas około 2200 więźniów. Wymuszająca praca na robotach ziemnych przy budowie gazociągu Sarator-Moskwa, głodowe wyżywienie, choroby brak opieki medycznej to przyczyna wysokiej umieralności więźniów. W październiku 1945r. wywieziono nas wszystkich pozostałych przy życiu więźniów do łagru nr. 0331 w Kutaisi (Gruzja). Tam warunki życia jeszcze gorsze. Praca na budowie fabryki samochodów, szczególnie ciężka (teren górzisty, kamienisty) Różne choroby, dysenteria, czernucha, dystrofia t.zn. kurza ślepotę. W barakach brud, mszy i pluskwy, rażą żywnościowe bardzo głodowe. Brak ubrania i obuwia, tylko obdarte „luchy”, spawie na gołych deskach. Powodem tego obniżenia umieralności więźniów. Zmarłych grzebano bez trumien w grobach nieoznaczonych w łagrze w Kutaisi więziona około 7 tysięcy osób różnej narodowości ZSRR. Opisane wyżej warunki życia, bez nadziei zwolnienia nas do kraju spowodowały bunt więźniów Polaków w łagrze Kutaisi w marcu 1947r. a zostało nas Polaków około 1000 osób. Odmówiliśmy dalszej niewolniczej pracy. Bunt spowodował rozdzielenie grupy niemieckich Polaków na 3 mniejsze. Wywieziono nas do łagrow jeniec wojennych w Astrachaniu, Stalingradzie i w Boroniczach. Ja byłem w grupie wywiezionej do łagru nr. 204 w Astrachaniu. Byli tam jeniec wojenni Niemcy i Węgrzy. Osadzono nas w oddzielnej moenno strzeżonej „zonie”. Pracowaliśmy pod kontrolą NKWD na różnych budowach i stoczni rzecznej. W łagrach ZSRR ciężko chorowałem na „czernuchę” t.zn. kurzą ślepotę, malarię i astmę na którą choruję do dziś. W porostkach

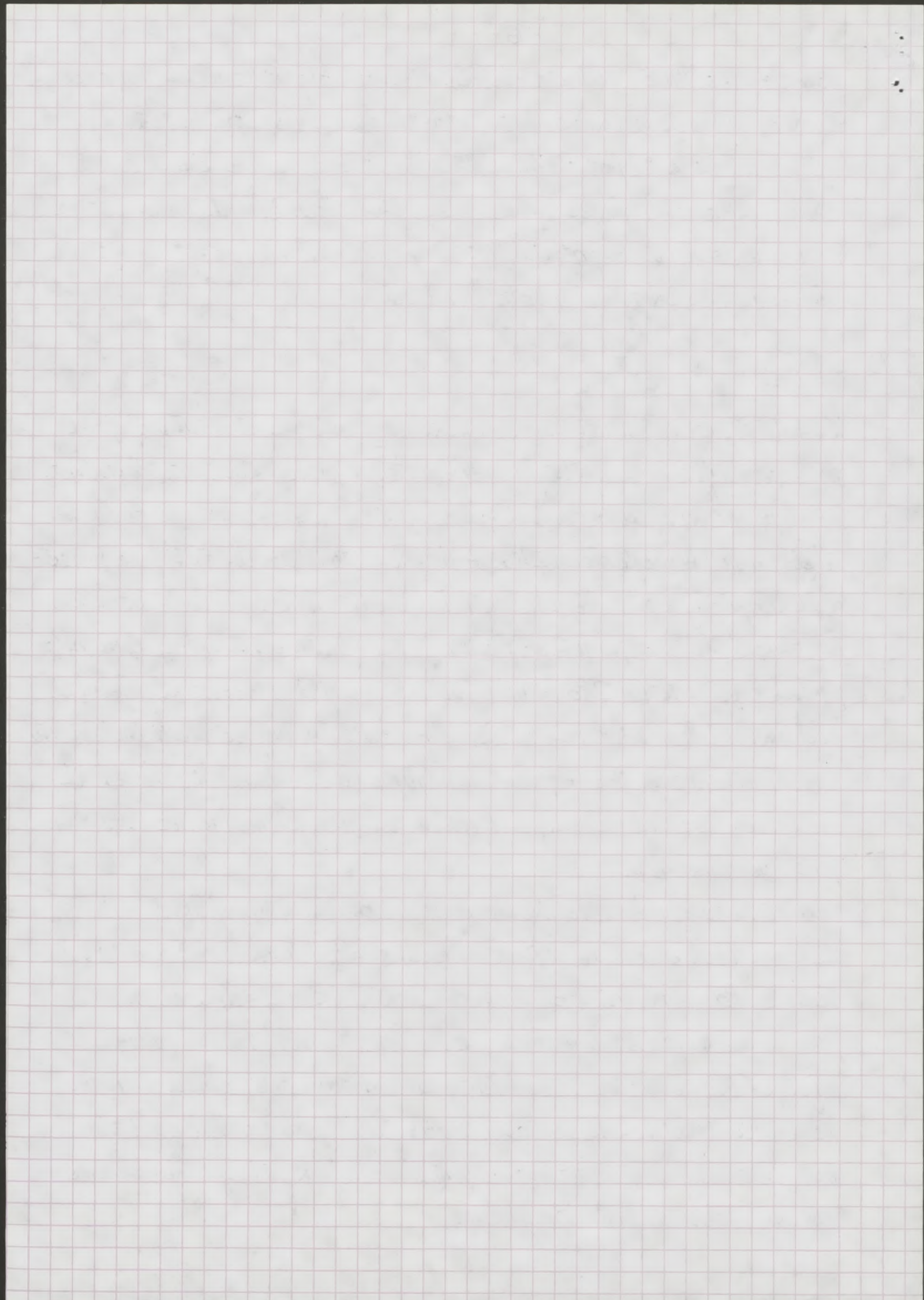

d.c. 9
października 1948 r. pozostałość nas więźniów Polaków z Hilwa, w ilości 93 osoby wyrzeczono pod konnojem z Astrachania do Taprum. 284 w Brześciu. Dnia 26 października 1948 r. odesiłam nas do Polski do Białej Podlaskiej. Tam 28 października 1948 r. P.U.R. wydał nam odzież i „zaświadczenia” o repatriacji z terenu ZSRR. Mój pobyt w więzieniach i łagrach w ZSRR trwał 3 lata i 11 miesięcy.

10. wie ma

11. Z Białej Podlaskiej udałem się do Bydgoszczy, gdzie zamieszkał mój ojciec po repatriacji z Hilwa. W lutym 1949 r. dostałem pracę w Zakł. Hyt. Sprzet. Inst. A-4 w Bydgoszczy jako pracownik fizyczny. W grudniu 1949 r. przeniesiono mnie służbowo do nowego zakładu ZHSJ A-14 w Pomatorze, pracowałem jako pracownik umysłowy w produkcji. Uzupełniłem średnie wykształcenie w Technikum dla pracujących. Zatrudniono mnie w Dziale Konstrukcyjnym jako konstruktora. Jestem współautorem 2 Patentów Wynalazczych w 1971 i 1977 r. z konstrukcji bezpieczników automatycznych. Żona moja Stanisława rodem z Hilwa zmarła w 1997 r. W kwietniu 1983 r. przeniesiono mnie na emeryturę. W okresie PRL nie brałem udziału w życiu politycznym, nie należałem również do żadnego partii politycznych.

W 40 Rocznicę śmierci Komendanta 1 Brygady Wileńskiej AK 15 lipca 1984 r. uczestniczyłem w uroczystym odsłonięciu i poświęceniu Tablicy Pamiątkowej 1 Brygady Wileńskiej AK w kościele jezuitów przy ul. Narbutta 21 w Warszawie. W intencji Bohatersko poległych o Polskę Komendanta i jego Partyzantów odprawiono Mszę Świątą. Po uroczystościach kościelnych odbyło się koleżeńskie spotkanie byłych partyzantów 1 Brygady Wileńskiej AK. Omawiano również sprawy organizacyjne Brygady.

12.

I Honorowa Odznaka Żołnierza Armii Krajowej
Określon: Wileńskiego „WIANO”, Nowogródzkiego „NOW”
DRAGUN WACŁAW p.s. „FLOREK”

Jest uprawniony do noszenia „Honorowej Odznaki Żołnierza Armii Krajowej”

Legitymacja Nr. 400/W

Komisja Odznaki

Sekretarz

Edward Azarewicz

„POZEW”

Jasna Góra 15 sierpień 1984r.

Przewodniczący

Mieczysław Potocki

„WĘGIELNY”

mir. dypl.

II Odznaka Heterana Walk o Niepodległość Nr. 23/1582/95
dla WACŁAWA DRAGUNA przyznana przez Kierownika Urzędu do
Spraw Kombatantów i Osób Represjowanych R.P.

Sekretarz Stanu

Warszawa dn. 1 X 1995r.

/podpis wiczytelny/

13. nie ma

14. nie posiadam

15. Załączniki - Kserokopie 3szt.

- Oświadczenie Świadka; Komendant 1 Wileńskiej Brygady AK

Dr Roman Korab-Zebryk

- Świadczenie Archiwalne z Łagron ZSRR w języku rosyjskim ^{Nr. 164} z VI 2000r

- Pismo Komisji Polskiej Stowarzyszenia „MEMORIAŁ - Moskwa

(jest to luzne tłumaczenie „Świadczenia Archiwalnego” z jęz. rosyjskiego)

16. nie posiadam

ul. Słoneczna 5m 17

24-320 PONIATOWA

Вацлав Драгун

